

« zurück blättern vor »

CIUPAS subst. m. sgl., ab 1861; auch *siupas*, *szupas*. **1)** *ciupasem* ‘unter Bewachung, in Begleitung, unter Aufsicht’ – ‘pod strażą, pod konwojem, pod dozorem’: (1869) 1952 Lam Świat 97 *wyprowadzić szupasem z powiatu*. ◦ (1890) 1948–1952 Prus Lalka III 26, DOR *Co to zmuszę?... Ciupasem mnie pan sprowadzisz, czy co?...* ◦ †1896 Kaczk., Sw *Jako włóczęgów odstawiają bezzwłocznie szupasem. Wszystko to pójdzie szupasem... a gdzie ich paszporta?* ◦ 1906 Zielon.L.Wspom. 308, DOR *Resztę wysłano szupasem od wsi do wsi pod eskortą wiejskiej straży*. ◦ 1924 Mar Kaw. 8, WIECZ *W duszy wielkemiejskiego złodzieja, zesłanego tu ciupasem na przymusowy pobyt, wzbudził politowanie widok marnych domków...* ◦ 1937 Barł.Dębski 120, DOR *W portach niemieckich oddawano biedaków, nie mających pieniędzy, po prostu w ręce władz niemieckich, a te już szupasem odstawiały ich do granicy rosyjskiej*. ◦ 1948 Rus.Igr. 241, DOR *Obiecali auta i pociągi, nic nie widać. Ludzie czmychają na piechotę, ale przyprowadzają ich z powrotem ciupasem*. – SWIL, SW, LSP, DOR. **2)** ‘Abweisung, Absage’ – ‘odprawa, odmowa’: SW, LSP, DOR. **3)** ‘das gleichzeitige Werfen der gleichen Augenzahl bei zwei Karten- oder Würfelspielern’ – ‘jednoczesne wyrzucenie przez dwóch grających w karty albo w kości jednakowej liczby oczek’: SW, LSP, DOR. ◊ **Var:** *ciupas* subst. m. sgl., (1890) 1948–1952 Prus Lalka III 26, DOR – SWIL, SW, LSP, DOR; *siupas* subst. m. sgl. – LSP; *szupas* subst. m. sgl., †1896 Kaczk., Sw ◦ [LBel.] 1937 Barł.Dębski 120, DOR – SW, LSP, DOR. ◊ **Etym:** nhd. **Schubpaß* ‘*Schub*: jmdn. auf den Schub bringen = jmdn. zwangsweise (in einem Sammeltransport) irgendwohin befördern; *per Schub* = zwangsweise + *Paß* = Passierschein’, 1989 DUD, nur für Inh. 1. ◊ **Der:** *szupasik* subst. m. sgl., [hapax] †1896 Rog., Sw, zuerst geb. Sw; *szupasowy* adj., [hapax] 1905 Siw.Katorż. 123, DOR, zuerst geb. Sw; *szupaśnictwo* subst. n. sgl., zuerst geb. Sw, nur für Inh. 1. ❖ Die Form *ciupasem* ist wohl eine scherzhafte Anspielung auf *ciupa* ‘Gefängniszelle, Arrest’. Auch wenn die deutsche Zusammensetzung nicht belegt ist, ist sie jederzeit möglich und als deutsches Vorbild nicht unwahrscheinlich.

« zurück blättern vor »